

XII пленум ЦК ЛКСМ України

22 — 23 вересня відбувся XII пленум ЦК ЛКСМ України, який обговорив два питання: «Про участь комсомольських організацій республіки в боротьбі за прискорення технічного прогресу в народному господарстві» (доповідач — перший секретар ЦК ЛКСМУ Ю. Н. Єльченко) і «Про підвищення ролі комсомолу в школі і участь комсомольських організацій в роботі дитячих дошкільних закладів» (доповідач — секретар ЦК ЛКСМУ Є. І. Чмичало).

Від імені 3-мільйонної армії комсомолу України пленум ЦК ЛКСМУ одностайно схвалив рішення літневому Пленуму ЦК КПРС, постанову Пленуму про підсумки Народи представників комуністичних і робітничих партій у Бухаресті.

Юнаки і дівчата республіки, як і всі радянські люди, з великою надією стежать за роботою XV сесії Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй. Вони щасливі, що радянську делегацію на всесвітньому форумі народів очолює видатний борець за мир Микита Сергійович Хрущов.

З кожним днем все ширше розгортається змагання за звання колективів і ударників комуністичної праці. Борючись за дострокове виконання величезних завдань семіріччя, 473 тисячі юнаків і дівчат підприємств республіки перевиконали плани по підвищенню продуктивності праці, 115 тисяч молодих раціоналізаторів і винахідників спрямовують свої творчі зусилля на удосконалення виробництва. З активною участю молоді в 1960 році введемо в дію 744 автоматичних і потокових ліній, модернізовано 7,5 тисячі одиниць верстатного устаткування, завершено будівництво ряду найважливіших об'єктів на-

родного господарства республіки.

Пленум ЦК ЛКСМУ схвалив роботу комсомольських організацій Харківської, Дніпропетровської і Львівської областей, спрямовану на виконання молодими робітниками семігодичних виробничих завдань за шість годин, на складання колективних планів підвищення продуктивності праці і особистих вкладів кожного юнака і дівчини в семіріччя. Пленум оголосив масовий похід молоді республіки за виконання семігодичних норм за шість годин, вважаючи, що кожний молодий робітник повинен мати особистий план підвищення продуктивності праці.

Комітети комсомолу повинні забезпечити активнішу участь молоді в справі впровадження у виробництво нової техніки і технології, поліпшення всіх якісних показників. Обкомам ЛКСМУ доручено протягом 1—2 місяців здійснити практичні заходи по організації шефства комсомолу над створенням нових високопродуктивних машин, механізмів, устаткування, приладів та інших видів продукції.

Найважливішою ділянкою боротьби за технічний прогрес для комсомолу республіки повинні й далі бути бойове шефство над спорудженням ударних об'єктів семіріччя. Пленум відмітив, що особливої уваги тепер вимагають ударні комсомольські будови гірничорудної промисловості Кривбасу, і зобов'язав Дніпропетровський обком, а також обкоми ЛКСМУ, які шефствують над цими будовами, вжити всіх потрібних заходів для прискорення темпів будівництва.

Відмічаючи значні недоліки в роботі комсомольських організацій вугільних шахт по впровадженню нової техніки у виробництво,

пленум зобов'язав Сталінський, Луганський і Львівський обкоми ЛКСМУ рішуче поліпшити роботу молодих шахтарів і спеціалістів по комплексній механізації і автоматизації шахт, передбачені народногосподарським планом на 1960—1961 роки.

Пленум підкреслив важливість дальшої участі комсомолу в шефстві над впровадженням прогресивних методів зварювання і закликав комсомольські організації і далі активно виступати поборниками удосконалення процесів зварювання, вального виробництва, постійно дбати про оволодіння молодими робітниками передовими методами зварювання. За прикладом комсомольців і молоді Бориспільської РТС, Київської області, обкомам ЛКСМУ слід організувати в кожній області 2—3 дільниці по реставрації та ремонту деталей сільськогосподарських машин методом зварювання і наплавки.

Пленум зобов'язав обкоми, міськкоми, райкоми ЛКСМУ і комсомольські організації підприємств, колгоспів, радгоспів і РТС посилити увагу до розвитку технічної творчості молоді, до роботи молодих раціоналізаторів і винахідників. Комсомольським організаціям, комсомольцям і всій молоді республіки треба в 1961 році звільнити 500 тис. залізничних вагонів в рахунок комсомольського складу семіріччя, зібрати 1.100 тисяч тонн брухту.

Пленум ЦК ЛКСМУ поставив перед комітетами комсомолу вимогу ширше розгорнути похід молоді за оволодіння загальноосвітніми і технічними знаннями. Поряд із залученням юнаків і дівчат до навчання в школах робітничої молоді, технікумах і вузах необхідно, щоб молоді трудівники вчилися в університетах технічної культури, школах передового досвіду, комсомольсько-молодіжних клубах нової техніки, брали участь у лекторіях, конференціях в питаннях науки і техніки. Пленум рекомендував обкомам, міськкомам, райкомам ЛКСМУ, комсомольським організаціям проводити щорічно, 4 жовтня, в день запуску першого штучного супутника Землі, «День науки і техніки».

В постанові пленуму «Про підвищення ролі комсомолу в школі і участь комсомольських організацій у роботі дитячих дошкільних закладів» відзначається, що комсомольські організації республіки, вважаючи перебування радянської школи своєю близькою, кровною справою, разом з багатотисячним загоном учителів роблять усе для того, щоб виховувати учнів стійкими лєнінцями.

Пленум схвалив практику встановлення тісних зв'язків учнівських колективів з виробничими комсомольськими організаціями. Обкоми, міськкоми і райкоми

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

МОЛОДИЙ КОМУНАР

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

Рік видання IV
№ 39 (312).

Середа, 28 вересня 1960 р.

Ціна 20 коп.

День світу, другий

Дорогі друзі!

25 років тому за редакцією М. Горького і М. Кольцова вийшла книга «День світу». Вона розповіла про те, що відбулося на земній кулі протягом одного дня, 27 вересня 1935 року.

Нещодавно редакція газети «Известия» почала підготовку до видання подібної книги під назвою «ДЕНЬ СВІТУ ЧЕРЕЗ ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ», присвяченої подіям 27 вересня 1960 року.

Сьогодні «Молодий комунар» за повідомленнями наших кореспондентів друкує матеріали про деякі знаменні події з життя молоді Кіровоградщини, що відбулися вчора, 27 вересня 1960 року.

БАЖАЄМО УСПІХІВ

З великою радістю зустріє радянський народ виступ М. С. Хрущова на XV сесії Генеральної Асамблеї ООН. Ми, робітники Олександрійського автобусно-таксомоторного парку, глибоко впевнені в тому, що участь М. С. Хрущова в роботі сесії приведе до нової перемоги миролюбних сил. Усвідомлюючи це, ми ще з більшою енергією працюємо в ім'я дострокового виконання завдань семіріччя.

Навряд чи знайдеться у світі зараз людина, яка залишилася б байдужою до ходу історичної сесії. Разом з усім радянським народом ми бажемо дорогому Микиті Сергійовичу великих успіхів в боротьбі за мир і дружбу між народами!

В. ДАВИДЕНКО,
юносор.

НЕЗАБУТНІЙ ВЕЧІР

Якщо тобі навіть 50—60 років, якщо у тебе вже сини й дочки носять червоний значок з образом найдорожчої в світі людини, то й тоді ти, мабуть, не забудеш про свою комсомольську молодість. Ось чому, як на велике свято, йшли 27 вересня трудящі м. Гайворона в залізничний клуб імені Воровського, де мав відбутися вечір, присвячений 40-річчю комсомолу району.

З доповіддю на вечорі виступила голова молодіжної комісії районного відділення Товариства для поширення політичних і наукових знань С. Ейдлін. Вона розповіла про героїчний соціалістичний шлях представників гайворонського комсомолу.

Своїми спогадами поділився секретар комсомолу

ського осередку с. Соломії в 28—30 роках, а тепер перший секретар Гайворонського райкому партії, Герой Соціалістичної Праці, депутат Верховної Ради УРСР Павло Пилипович Фециук.

На вечір був запрошений перший комсомолец Гайворону, нині слюсар Київської поліграфічної фабрики Йосип Григорович Абремський. В урочистій обстановці він вручив групі вступачих в ряди ВЛКСМ комсомольські квитки.

Після урочистої частини відбувся великий концерт

ДРУГА НОРМА ТЕТЯНИ ЖУРБИ

Як завжди, вчора точно о сьомій зайняли робочі місця члени комсомольсько-молодіжної зміни Геннадія Тараненка з Кіровоградської швейної фабрики. Лише одне пустувало — не вийшла на роботу Марія Щипачова, у якої захворіла дитина.

Одна з молодих швей, комсомолка Тетяна Журба підійшла до майстра:

— Марія — моя подруга. Сьогодні я працюватиму за неї.

І хоч складна це операція — вишивання рукавів у пальто, Тетяна зуміла виконати дві норми за зміну — свою й Маріну. Продукція з-під її вправних рук виходила тільки високоякісна.

Завдяки комсомолці Журбі відсутність одного товариша не відбилась на показниках зміни, яка бореться за високе звання комуністичної.

Нове механізоване підприємство — Олександрійський хлібозавод вчора дав перші тонни продукції для шахтарського міста.

Кіровоград сьогодні.
Площа імені Кірова.
Фото Л. Бондаря.

Перебування М. С. Хрущова в Гленкові

24 вересня глава радянської делегації на XV сесії Генеральної Асамблеї ООН Голова Ради Міністрів СРСР М. С. Хрущов вийшов з Нью-Йорка в Гленков, де звичайно розміщуються радянські делегації на сесії Генеральної Асамблеї ООН. Разом з товаришем Хрущовим в Гленков відбули М. В. Підгорний, К. Т. Мазуров, А. А. Громико. На запрошення М. С. Хрущова в Гленков також відбули А. Новотний, Г. Георгіу-Деж і Т. Живков.

В цей же день товариш Хрущов зустрівся з президентом Об'єднаної Арабської Республіки Гамаль Абдель Насером. Після від'їзду Насера у відповідь на запитання великої групи кореспондентів про розмову глави Радянського уряду з президентом Об'єднаної Арабської Республіки М. С. Хрущов говорить, що Насер його старий знайомий і що вони підтримують добрі особисті відносини. Головною темою нашої розмови, вказує М. С. Хрущов, були питання роззброєння і миру.

Один з кореспондентів говорить М. С. Хрущову, що англійська преса повідомляє, що Макміллан їде в Нью-Йорк для примирення США і СРСР. Голова Ради Міністрів СРСР відповідає, що «примирення» є тут надто сильним словом, але Радянський Союз готовий вітати зусилля Макміллана в поліпшенні відносин між СРСР і США.

М. С. Хрущова запитують, яке його враження від перших днів перебування в серці капіталізму — Нью-

Йорку. Ми перебуваємо в серці капіталізму з комунізмом у своїх серцях, відповідає глава Радянського уряду, і відчуваємо себе прекрасно.

Товариш М. С. Хрущов докладно відповів на численні запитання кореспондентів щодо його виступу на Генеральній Асамблеї.

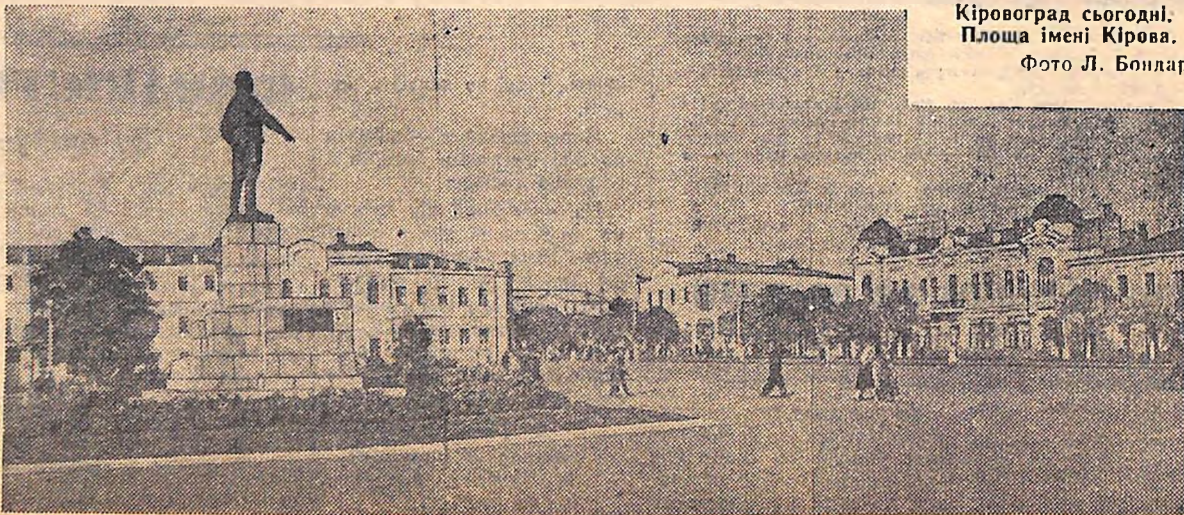
25 вересня опівдні в гості до М. С. Хрущова прибула глава делегації Польської Народної Республіки на XV сесії Генеральної Асамблеї ООН В. Гомулка, міністр закордонних справ ПНР А. Рапацький, постійний представник ПНР в ООН Б. Левандовський.

Біля входу на дачу, як завжди, стоїть велика група представників преси, радіо і телебачення. Кореспонденти оточують М. С. Хрущова і В. Гомулку, ставлять їм численні запитання, що стосуються роботи сесії ООН, пропозицій, внесених Радянським Союзом на Генеральній Асамблеї, інших міжнародних проблем, а також відносин між Сполученими Штатами і Радянським Союзом. Жвава відверта розмова тривала близько години. Наприкінці розмови до М. С. Хрущова і В. Гомулки приєднується М. В. Підгорний і К. Т. Мазуров, які прибули в Гленков.

В другій половині дня з візитом до глави радянської делегації М. С. Хрущова прибув президент Гани Нкрума. Між главою Радянського уряду і президентом Гани відбулась дружня розмова.

Увечері 25 вересня М. С. Хрущов повернувся в Нью-Йорк.

(ТАРС).

в Лебединці комсомольців

СИЛОСУВАННЯ

ЗБОРИ наближалися до кінця, і, як видно, ходом їх був цілком задовольнений інструктор Голованівського РК ЛКСМУ Микола Пустовіт. Обговорення звіту Раїси Онищенко, секретаря комсомольської організації колгоспу, йшло, як він і передбачав: в міру жваво, без відхилень від порядку денного.

Збиралися вже перейти до другого питання — виборів комітету, коли знадвору донісся шум мотора. То, повертаючись з поля, зупинилася біля клубу машина голови колгоспу ім. Котовського М. А. Чабанюка. А через мить він увійшов і примостився на задній лаві.

— Дайте й мені слово, комсомолі, — попросив голова.

— Значить, вас аж 58 чоловік у колгоспі? — перепитав він. — Та це ж — сила. Чому ж не чути її в колгоспі? Чому не ви перші на фермах, у ланках?

Похнюпившись, сиділи члени комітету і всі присутні. Нічим було відповісти на докірливі слова.

НЕВТІШНІ справи на фермі — лише 116 центнерів молока і 21 центнер м'яса виробив колгосп на 100 гектарів угідь, зобов'язавшись відповідно 260 і 67. І ось на цій провідній ділянці виробництва працює всього лише 6 комсомольців. Але й вони не задають тону в роботі. Нового ж поповнення нема.

Протягом року одна тільки Галя Макачук пішла по комсомольській путівці на ферму й працює там. А Олена Донець, яка теж, було, прийняла групу корів, без причини залишила роботу і тепер ніде не працює. Цей обурливий вчинок не викликав належної реакції у комітеті комсомолу.

Піднесення продуктивності тваринництва — це, на-

самперед, міцна кормова база. Треба, щоб усвідомили цю істину лебединські комсомольці й приклали свої молоді руки до заготівлі кормів. А в артілі на комсомольські недільники по силосуванню виходить по 10—15 чоловік.

Таке ставлення до недільників спостерігалось і раніше. На недільник по скиртуванню, наприклад, вийшло лише 10 чоловік, по збиранню металолу — 5, по озелененню — 7.

Це дуже красномовно характеризує діяльність комітету комсомолу і секретаря Раїси Онищенко.

ОСІНЬ в колгоспі — пора трудова, гаряча. Слід би комсомольцям простежити, щоб все до останньої стеблини було зібрано з поля і збережено, щоб не змарнувався жоден кілограм корму. Для цього необхідно створити свої комсомольські пости, а їх нема ще. Але на зборах майже не говорилось про це.

Соромливо обійшли мовчанням і питання про корів. На початку року багато галасу було з цього приводу. Кожен комсомолец зобов'язався вирощувати їх вдома. А по осені і рахувати нічого: нема пухнастик.

Звичайно, не зовсім бездіяльним був комітет. Дещо робилось. Оце «дешо» і послужило приводом для такої заяви інструктора райкому комсомолу Миколи Пустовіта:

— Організацію вашу можна у передові витягти.

«Витягти!» Яке неблагозвучне слово в застосуванні до комсомольців! А якщо й витягти, то так, щоб став колгосп у число передових. Зробити це можуть комсомольці Лебединки під керівництвом новообраного комітету і його секретаря, якщо добре попрацюють.

Т. БОДНАР.

У КОМСОМЛЬЦІВ артілі імені Карла Маркса, Ново-Архангельського району, зараз головне — закласти 8 тисяч тонн силосу. Трудиться молодь і вночі, і в вихідні дні. Заспівувачами недільників виступають комсомольці Л. Даценко, М. Притула, О. Самойленко та інші.

А. ПУРІЯ, секретар колгоспної комсомольської організації.

ЗАГОТОВИТИ якнайбільше кормів для громадського тваринництва — цим прагненням сповнена сьогодні молодь колгоспу імені Радянської Армії, Голованівського району. Микола Покотилук своєю машиною робить 19—24 ходки на віддалі 3—5 кілометрів. Славно працюють і Г. Осовулець, А. Лужанський та інші.

С. ЛИСИЙ.

НА кожній ділянці колгоспного виробництва можна побачити в ці дні молодь нашого села. Та чи не найбільше їхня енергія і завзяття проявляються у заготівлі кормів.

Трактористи Валентин Прибега і Микола Гетьман щодня збирають агрегатом зелену масу на площі до 3—3,5 гектара. Стебла кукурудзи зразу ж транспортуються і закладаються в траншеї. Цю роботу виконують колгоспники Оля Іваненко та Катя Трут.

Молодь села з впевненістю говорить: буде три тисячі тонн силосу!

Ю. ЩЕРБАК, село Крупське, Хмельницького району.

ПО 350—450 центнерів зеленої маси кукурудзи видає кожен гектар у колгоспі «Україна», Олександрійського району. Тож і трудяться завзяті молоді колгоспники, щоб дворічний запас кормів створити для тваринництва. Попереду на цій роботі Катерина Артюх, Іван Дрок, Анатолій Синяговський та інші.

М. БОЦМАН, колгоспник.

З метою перевірки готовності тваринницьких приміщень до зими та створення необхідних умов для праці, навчання та відпочинку молодих тваринників бюро обкому комсомолу постановило провести з 25 вересня по 25 жовтня цього року обласний комсомольсько-молодіжний юнкорівський рейд.

Первинні комсомольські організації зобов'язано обговорити матеріали рейдів на відкритих комсомольських зборах колгоспів.

БАГРЯНОЮ позолотою вкрились ліси і сади, густі осінні хмари сховали сонце, все частішими стали рапкові заморозки. Незабаром настане зима. А вона вже запитає, хто яку зустріч підготував їй.

У ПОВНІЙ БОЙОВІЙ

СНІГОВА заметіль, морози не застануть зненацька молодих господарів ферм сільгоспартілі «Україна», Олександрівського району. Вони заздалегідь підготувалися до неї, подбали про те, щоб кожній тварині мала теплу і ситну зимівлю.

...Тваринницька ферма бригади № 1. Йде вечірне доїння. Дівчата у білих халатах походжають біля своїх молочниць... Радісні, задоволені. Тут усе їм подобається, створено необхідні умови для успішної праці. Стіни корівника чисті, побілені, вікна зашклені. Всюди чисто, затишно, тепло та й зручно, бо є автопоїлки і підвісна дорога, запроваджено електродоїння. І так в усіх чотирьох типових корівниках.

В добрих умовах зимуватимуть телята. Для їх утримання біля корівників побудовано у цьому році два приміщення. А три інші відремонтовані, утеплені. Зразково підготували до зими тваринницькі приміщення не лише у першій бригаді, а й у всій артілі.

Про кормову базу теж подбали комсомольці. Вони заздалегідь створили комсомольсько-молодіжну бригаду по заготівлі кормів. А як тільки почалося силосування, 35 юнаків і дівчат дружно взялися за роботу. Рубіж визначили такий: 28 тонн силосу на кожну корову. І не лише члени бригади трудилися тут. Заготовляли корми доярки й свинарки. Ударно працює агрегат комсомоль-

ця-тракториста Олександра Птухи і Миколи Бондаренка. Не нахвалиться завзятими бригадир цього колективу, секретар бригадної комсомольської організації Михайло Лісовий.

Починаючи молоді першої бригади підхопили комсомольці всієї артілі. Наслідки їх роботи відрадні: у колгоспі вже заготовлено по 18 тонн силосу на кожну корову.

«ХОРОШІ У НАС БУЛИ СПРАВИ...»

ПРО КОМСОМЛЬСКУ організацію колгоспу імені Калініна говорять чомусь у минулому часі.

— Непогано була поставлена у калінінців внутрішнішня робота.

— Хороші там комсомольсько-молодіжні ферми були. Чому були, а не є?

І ось ми на тваринницькій фермі першої бригади. На одній із стін корівника лозунг: «Доярки! Ширше змагання за пуд молока від кожної корови!»

Хороший лозунг! А як же втілюється в життя цей заклик?

— Ой, не питаєте, — говорить доярка П. Кармазан. — Зараз самі побачите.

...Дванадцять година дня. З пасовища повертається стадо корів. Наблизившись до місця доїння, тварини обступають ясла і жадбно накидаються на кукурудзу.

І доярки, і завідувач фермою І. Михайлов скажуть, що корми однакові, тому, мовляв, і молока мало. Надої ж тут і дійсно низькі — по 4,4 літра на корову.

Одноманітні корми? А хіба не можна підвозити гичку буряка? Тоннами вона лежить у полі, сохне, гние. Тут. Заготовляли корми доярки й свинарки. Ударно працює агрегат комсомоль-

Про неповороткість колгоспних керівників свідчить і хід підготовки до зимівлі худоби. У корівниках порозсипались рами, повибивані вікна, підлога у вибоїнах.

— Їх можна було б заграбувати, — говорить доярка П. Кармазан. — Але раніше потрібно виготовити і встановити раштаки. Про це ми вже не раз говорили голові колгоспу т. Юхименку, а він все: нехай та нехай.

Тваринники й справді могли б своїми силами полагодити підлогу. Скотарі землю підвезли б, а доярки засипали ями.

По свинарнику цієї бригади ніби вихор проїшов. Кормокухня розвалилася, станки поламані, вікна побиті. На одному із стовпів у рамиці під склом висить фото і текст зобов'язання свинарки Катерини Попової. Рамка запилена, вкрита густим павутинням. Тут же працюють Марія Ламан і Марія Науменко.

— Як же ви зобов'язання виконуєте? — запитуємо у К. Попової.

— А я й не знаю...

Отже, і з людьми тут ніхто не працює. Тваринники не можуть згадати, коли з ними проводилася бесіда, велася розмова про виконання зобов'язань.

Можливо, перша бригада — виняток? На жаль, ні. На всіх п'яти фермах колгоспу немає жодного приміщення, повністю підготовленого до утримання худоби в зимових умовах. У більшості з них не полагодили підлоги, вікна, потребують ремонту деякі покрівлі. Про електродоїння, кімнати для відпочинку тваринників тут і говорити не доводиться.

Особливе занепокоєння викликає стан тваринницьких приміщень п'ятої ферми. Майже всі вони в аварійному стані. Зовсім розкритий сарай для курей. Стіни вівчарника, щоб не повалились, підперли дрючками. Корівник ось-ось розвалиться. Він зовсім без даху, а стеля в багатьох місцях пообвалювалася.

— Цілими днями корови стоять голодними, — розповідає доярка Люся Романова. — Вчора в обід як підвезли машину кукурудзи, то ось до сьогоднішнього вечора нічого немає. А пасти й самі раді, та ніде.

Ось вона, причина низьких надоїв.

— Надокучило вже нам, — скажуть доярки, — ходити в правління та просити, щоб якось впорядкували годівлю. А голову колгоспу все літо не могли побачити.

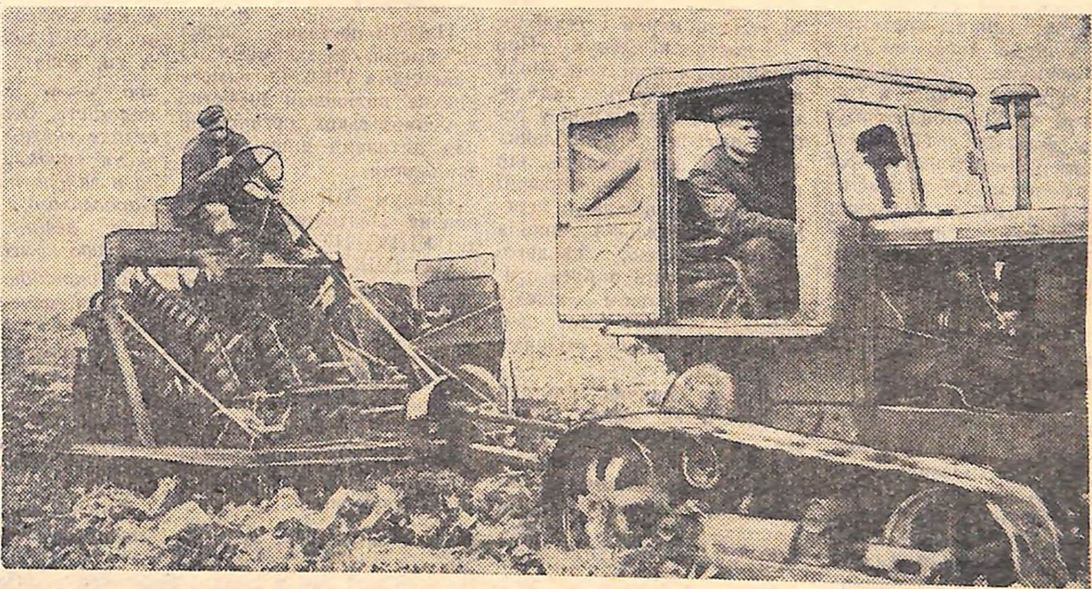
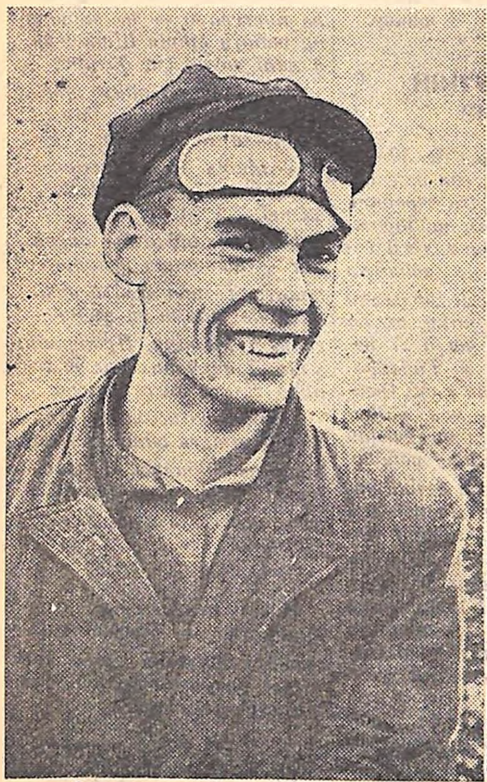
Секретар комсомольської організації Тамара Береза благодушно пояснює:

— Хороші у нас були справи. Ще весною була чудова комсомольсько-молодіжна ферма у першій бригаді. Та дівчата то заміж повиходили, то повийжджали... І з силосуванням у минулому році добре було. Навіть спеціальну бригаду створили. А цього року у недовідній відпустці була, тому й не організували...

Хіба ви одержували відпустку від комсомольської роботи, тов. Береза?

Працівники Олександрівського райкому комсомолу теж зробили своєрідну «відпустку» для молоді артілі імені Калініна. Вони мовчки спостерігали, як заходила тут комсомольська робота.

Рейдова бригада: Л. ВИХРИСТ — доярка колгоспу «Україна», М. КУЧЕРЕНКО — свинар колгоспу «Україна», Л. КАРНАУХ — доярка, секретар комсомольської організації бригади № 1 колгоспу імені Калініна, В. МАЛИНОВСЬКИЙ — спецкор, «Молодого комунара».

Коли на сцені клубу з'являється співак і танцюрист Анатолій Погуляйко, глядачі широким аплодують.

— Справжній артист, — кажуть вони. — А в полі юнак — дбайливий господар.

У колгоспі імені Сталіна, Ново-Архангельського району, третій рік працює Анатолій комбайнером. По комсомольському трудиться: по 4—4,5 гектара за день збирає цукрових буряків, по 300 центнерів коренів одержує з кожного гектара.

На знімку: зліва — комбайнер Анатолій ПОГУЛЯЙКО, справа — бурякозбиральний агрегат в роботі.

Фото і текст В. КОВПАКА.

УПОРАЄМОСЯ ЗА 30 ДНІВ

БУРЯКОВІ живня почали ми дружно. Дівчата вирішили одностайно за 30 робочих днів упоратися з ро-

ботою — зібрати і вивезти на завод всю сировину. До 15 жовтня й закінчимо.

На допомогу нам прийшли механізатори. Комбайнер Іван Малий та тракторист Олександр Спонтар працюють завзято: і норму вико-

нують, і якісно копають корені.

Наше завдання — зібрати по 300 центнерів буряків з кожного гектара.

На наступний рік думаємо ще більший рубіж визначити. Тому вже зараз ведемо підготовку до майбутнього врожаю. Під глибоку оранку внесли перегній, по всій площі рівномірно розсіяли суміш суперфосфату з пташиним послідом.

В. ГРИГОРЕНКО, ланкова колгоспу імені Чапаєва, Хмельницького району.

ШВИДКІСТЬ ВИРІШУЄ

За зміну — 25 тонн

ВІД бурякових плантацій артілі імені ХХ з'їзду КПРС, Новопразького району, до Сабліно-Знам'янського цукрокомбінату — 13 кілометрів. Машиною «ЗІЛ-150», навантаженою коренями, шофер повинен зробити за зміну 5 рейсів.

Кілька днів я працював тут на транспортуванні буряків у ланках тт. Литвиненко і Плющ і встигав відво-

зити щодня на бурякопункт по 25—28 тонн сировини.

Зараз в артілі «Путь Ильича», Знам'янського району, доводиться вивозити корені з бурякозрізних ланок на відстані 18 кілометрів. Думаю і тут виконувати завдання на 140—150 процентів.

За зміну не менше 25 тонн — таке моє зобов'язання.

І. ШУНДРИН, шофер Олександрівської автобазы.

ДЛЯ ЧОГО

До тих, хто чесне працює, життя промінняє на паразитизм існування, наше ставлення зрозуміле — ми зневажаємо їх. У мене, як і в кожній людині, все життя якої було заповнене працею, дармоїд викликає обурення й огиду. І разом з тим мені жаль цих людей, що добровільно позбавили себе великого щастя праці. Бо ж його ніколи не зможе відчувати той, хто не зустрічає у полі світанків, не стоїть за верстатом, не зводив будов, хто не знає солодкої втоми під кінець робочого дня. А з чим зрівняти радість трударя, коли він з гордовитою посмішкою оглядає те, що створено його руками!

Зусиллями дружнього колективу — колгоспників артілі імені Сталіна за декілька років невелике степове село Бандурівку перетворено в чудове, впорядковане селище. Тут тепер, як у місті, — Будинки культури, асфальтовані тротуари, їдальня, лазня, красиві будинки обабіч вулиць. За останні роки тут виросло 46 нових споруд.

Бандурівці зобов'язалися виконати свою колгоспну семірічку за три роки. Вже зараз вони виробляють по 100 центнерів м'яса і 400 центнерів молока на 100 гектарів угідь. Для працівників, невтомних у нас не обмежені можливості. Ряди їх ростуть, міцніють.

Два роки тому закінчили десятирічку Оксана Касьяненко й Тетяна Лявчині і прийшли працювати в колгосп. Зараз ці дівчата — наші героїні.

ВИ ЖИВЕТЕ?

ша гордість, кращі доярки колгоспу. По 2.500 літрів молока надоїли вони від кожної фуражної корови. Їх шкільні подруги, Ніна і Шура Касьяненко, очолили ланки й вирощують на гектарі по 300 центнерів цукрових буряків і по 450—500 центнерів кукурудзи у зеленій масі. Серед колгоспників добре слово почує і про Сашку Плахотного — нашого молодого механізатора.

Та, як кажуть, в сім'ї не без виродка. Є такі виродки і в нашій колгоспній сім'ї.

Роками вже ніде не працює Никифір Пищенко. В артілі трудиться його дружина, нещодавно й дочка пішла працювати дояркою. А «глава сімейства», цей дужий, міцний чоловік, безсоромно сидить у них на ший. Іноді, очевидно, занудьгувавши від неробства, іде й він «на роботу». Та тільки не в колгосп, не на підприємство або ж будову. Ні, він промишляє отаким собі кустарем — одиночкою: запропонує комусь чи то дах перекрити, чи в будівництві допомогти, а потім бере втридорога за це. Є у селі і другий нероба

— Віктор Мірошниченко. Три роки тому закінчив школу, а й досі не покуштував власноручно заробленого хліба. Без усякого сорому їсть він батьківський

та ще й випрошує грошей на цигарки, на випивки, на «стильне» вбрання. Вдень молодого ледацюгу і з свічкою не знайдете. А надвечір одягне штанці-дудочки, почудернацькому зіб'є свою пишну шевелюру і взад-перед по вулиці розгулює.

Людина безцільно проводить години, дні, роки... Я б назвав це моральним самогубством, бо якщо людина не трудиться, нічого не створює, нічого не дає іншим, слово «живе» стосується такої не в повній мірі.

Г. БУЙНОВ,
голова колгоспу імені
Сталіна, Олександрівського району.

ЗМІСТОВНО, ОПЕРАТИВНО

У БОБРИНЕЦЬКОМУ районному Будинку культури систематично проводяться тематичні вечори і усні журнали.

Завдяки цим заходам традиції міста дізнаються про події за рубежом і в нашій країні, новини медицини, спорту, літератури, досягнення науки і техніки.

На останньому усному журналі директор школи № 3 А. І. Побігуня прочитав лекцію про міжнародне становище. Цікавим був також виступ голови районної Ради депутатів трудящих В. П. Мережка, який розповів про досягнення трудівників сільського господарства району за вісім місяців поточного року. Журнал мав ще дві «сторінки» — про XVII олімпійські ігри та «Цікаві факти». Потім учасники художньої самодіяльності дали концерт.

В. ЗАГОРОДНЮК,
вихователь дитячого будинку.

В. ІВАНОВ,
юнкор.

Чим так захопилась ця дівчина? Чи не цікава книжка про далекі мандрівки і дивні пригоди хавілів її? Та ні. Операційна сестра с. Великі Троїни, Ульянівського району, Лариса Юрченко готує чергову бесіду на медичну тему. Ось уже рік працює тут молодий спеціаліст. Поважають її мешканці села. Адже все літо комсомолка була разом з ними: під час збирання врожаю подавала колгоспникам необхідну медичну допомогу, читала газети і журнали. А зараз допомагає силосувати корми. Комсомольці дільничної лікарні обрали її своїм вожаком. На знімку: Лариса Юрченко готується до чергової бесіди. Фото: В. ШТЕЙНБЕРГА.

А ЯК У ВАС У ГУРТОЖИТКУ?

Давно стемніло, а хлопці все не розходилися. Та й як підеш спати, коли таку цікаву партію розігрують любителі шахів Ігор Смуґлій та Володимир Бондаренко.

— Тепер вже ясно: Володя обов'язково виграє, — висловив своє передбачення Анатолій Заплічко.

— Думаєш, так легко перемогти Ігоря? — відразу ж заперечив Олександр Муленко.

...Довго в той вечір сиділи друзі біля шахової дошки. Люблять вони культурно відпочити. А для цього в гуртожитку Знамянського паровозного депо є всі умови. Завітайте до нас і самі переконаєтесь. Скрізь зразкова чистота, затишок, багато квітів.

Та не тільки грою в шахи захоплюються хлопці. Занять у них чимало: майже всі вони — члени хорошого гуртка депо, багато у вечірній школі навчається. Та молоді паровозники для всього час знаходять. Часто в гуртожитку проводяться бесіди, читаються цікаві лекції, організовуються культурні походи в кіно. А у вихідні дні молодь проводить недільник на будівництві червоного кутка чи іде допома-

гати підшефним колгоспникам.

Якось помічник машиніста Анатолій Довгенко запропонував:

— Давайте, хлопці, спорудимо спортивний майданчик. А то і в м'яча пограти ніде.

Анатолій підтримав всі. І от зараз біля гуртожитку є хороша спортивна площадка.

За що б не взялися молоді, все у них в руках горить. Вирішили навести зразковий порядок в приміщеннях, вибрали раду гуртожитку, стали змагатися за кращу кімнату. Зараз це звання присвоєно кімнаті № 22, де проживають Павло Олексієнко, Ігор Смуґлій, Володимир Федоренко.

Рада гуртожитку пильно стежить за тим, щоб завжди було культурно організоване дозвілля молоді, своєчасно випускався «бойовий листок».

І наші старання дають себе знати. За проведену роботу раду нагороджено Почесною грамотою міському комсомолу.

В. СЛИВІН,
голова ради гуртожитку.

МУЖНІСТЬ

ЩЕ в ранньому дитинстві після тяжкої хвороби Тася Щербиніна втратила слух. Вчилася вона в школі-інтернаті глухих дітей.

Знаннями Тася оволодівала з великим бажанням. Із класу в клас переходила з відмінними оцінками.

Струнка, з чорним кучерявим волоссям, завжди весела, вона була загальною улюбленницею. У восьмому класі її обрали головою учнівського комітету.

І ось одного разу в суботу Тася вирішила побачитися з матір'ю. Зразу ж після занять, відправилася в дорогу. Дівчина йшла вздовж залізниці і не помітила, як заду на неї налетів пасажирський поїзд.

Отямилася Тася вже в лікарні. Довгий час не могла зрозуміти, що трапилось, де знаходиться. А усвідомивши все, що скоїлось, дівчина спершу впала у відчай.

Ще в школі були прочитані книги М. Островського «Як гартувалася сталь» і Б. Полевого «Повість про справжню людину». Тепер ці книги знову опинилися перед Тасею. Вона жадібно шукала відповідь на питання, що їй тепер робити, як

жити далі. І книги допомогли подолати ті хвилини, коли здавалося, що легше вмерти, ніж жити.

Йшли місяці, і ось Тася починає вчитися ходити на протезах. Кожного разу доводилось долати сильний біль. Але воля і прагнення дожити до мети перемогли.

З лікарні Тася повернулася в школу, сіла за парту. Товариші по навчанню зустріли її привітно, оточили увагою і піклуванням. Учниця дівчина так само старанно. Школу закінчила добре і зразу ж пішла на роботу в швейну майстерню.

Зараз Тася Щербиніна — краща робітниця швейної майстерні, член бригади комуністичної праці.

Про бідну, що трапилася, про життя і роботу Тася повідомила в листі Герою Радянського Союзу Олексію Маресьєву. Незабаром прийшла відповідь. «Твоя впевненість, сила волі, бажання жити, — говориться в ній, — ти не тільки перемогла смерть, але й завоювала життя».

І. ТАРАСОВ,
(ТАРС).

ЗА ДОПОМОГОЮ СТІННІВКИ

У тракторній бригаді колгоспу імені Димитрова, Новгородківського району, щотижня виходить стінгазета «За високій урожай», яку редагують секретар артільної комсомольської організації Люба Степанова і вчителька-комсомолка Людмила Сєваст'янова. На сторінках стіннівки розповідається про передових механізаторів.

Дошкульно критикує газета бракоробів і ледарів. Дівчата Марія Дощенко, Галина Рябокін та Раїса Бабко не виконали нарядку бригадира, а назавтра сатиричні малюнки про порушників дисципліни вже були у стінгазеті.

Хорошу, корисну справу робить редколегія.

В. БАФТАЛОВСЬКИЙ,
інструктор обкому комсомолу.

НА Полтавщині, там, де річка Сула впадає в Дніпро, біля колишнього села Воїнська Гребля, Градизького району, знаходяться залишки древньоруського міста Воїнь. До наших днів від нього збереглися лише рови та частина масивного земляного валу, які охороняли колись це місто від ворожих набігів.

У зв'язку з будівництвом Кременчуцької ГЕС територія, де розташоване Воїнське городище, затоплюється. Щоб зберегти для покілнників про стародавнє місто, розкриті ще кілька сторінок історії нашої Батьківщини, вчені-археологи на протязі останніх років проводили розкопки Воїнського городища.

Саме назва міста—Воїнь — свідчить про його оборонне призначення. Вперше в літописах Воїнь згадує-

ться під 1055 роком, коли переяславський князь Всеволод Ярославич розгромив під його стінами кочове плем'я турків.

Під 1186 роком літописи повідомляють про трагічну долю посульських древньоруських міст, коли половці на чолі з ханом Кончаком «взявши все городи на Суле». Не обминуло це лихо і Воїня. Під час дослідження його території були знайдені залишки спалених дерев'яних укріплень з речами кінця XII століття. Але після цього нападу життя у Воїні швидко відновилося, про що свідчить археологічний матеріал. Лише через півстоліття його остаточно зруйнували татаро-монгольські полчища Батия. Польський документ XVI століття («Люстрації Сигизмунда») згадує його вже як мертве місто, тобто городище. Але пам'ять про Воїнь довго жила в народі і дійшла до нас в назві села — Воїнська Гребля, або просто Воїньці, яке виникло згодом біля городища.

ДЕТАЛЬНО вивчено систему укріплень міста Воїнь. В середині валу розмішувались дерев'яні зруби, засипані піском, які оберігали його від розсування. Колишні верхня частина цих зрубів здіймалась над гребнем валу у вигляді високої стіни заввишки 6 метрів. З внутрішнього боку до цієї стіни примикали дерев'яні порожнисті кліті, що використовувались як житла, майстерні та господарські споруди. Площа всіх клітей майже одна — 9 кв. метрів.

Особливий науковий інтерес становить відкриття майстерні коваля-зброяра, яка знаходилась в одній з клітей. Тут було знайдено залишки ковальського горна, криці, ковадла, молотки, набір дрібних ковальських інструментів та готова продукція — залізний пластинковий панцир, наконечники списів і стріл тощо.

На підлозі інших клітей у великій кількості траплялося землеробське знаряддя, зерно, жорна, різноманітні інструменти, зброя, кенігні, дерев'яний та

скляний посуд, рибальські гачки і грузила від сіток, прикраси і т. п. До числа досить рідких знахідок слід віднести фрагменти ткацького верстата, амфору (великий глечик для вина) з написом з древньоруських літер, свинцеві гирі, сгінаний дзвін та глиняну мініатюрну фігурку, що зображає деревного воїна у головному уборі. Ці речі дозволили скласти певне уявлення про соціальний склад, виробничу діяльність, побут та рівень культури мешканців древнього Воїня.

ПОРУЧ з укріпленою частиною міста, або дитинцем, знаходився величезний посад, площа якого—майже 25 гектарів. Тут відкрито залишки наземних та напівземлянкових жител і майстерень. Речі, які були в них знайдені, свідчать про високий рівень місцевого ремесла — залізобробного, ювелірного, косторізного та ін. Біля посаду знайдено стародавнє кладовище.

Під час розкопок городища і посаду зустрічалося дуже багато кісток свій-

ських і диких тварин. Цікаво відзначити, що знайдено кістки диких ведмедів, лосів, благородних оленів, кабанів, бобрів та інших тварин, які зараз в цих місцях вже не зустрічаються. Це дозволило вченим відтворити природні умови, що були тут 700 років тому.

Таким чином, внаслідок розкопок та ретельного вивчення літописів вдалося виявити, що місто Воїнь було споруджене десь у кінці X століття і входило в посульську оборонну лінію, яку почав створювати ще великий князь київський Володимир.

ВОІНЬ був сильно укріпленою фортецею-гаванню, яка контролювала судноплавство як по Сулі, так і по Дніпру, а також захищала південні кордони древньої Русі від спустошливих набігів кочівників. Про широкі торговельні та політичні зв'язки Воїня з Візантією свідчать численні знахідки: візантійські монети, імпортовані амфори, в яких на Русь привозили з Візантії вино та оливкове масло, а також свинцева печатка

із зображенням візантійського імператора.

Одержаний за час розкопок Воїнського городища величезний археологічний матеріал зараз уважно вивчається.

У зв'язку з повним переселенням Воїнської Греблі склалась особливо важка умова для проведення археологічних досліджень Воїнського городища. Велику допомогу вченим-археологам подали учні старших класів середньої школи с. Святілівки, Градизького району, які на чолі з директором школи І. П. Крупком та вчителями Л. П. Бахмат і О. І. Татаркіним протягом двох місяців старанно працювали на розкопках.

Р. А. ЮРА,
кандидат історичних наук, начальник Воїнського загону Кременчуцької древньоруської археологічної експедиції інституту археології АН УРСР.

29 ВЕРЕСНЯ цього року відзначається 115-річчя з дня народження видатного драматурга, одного з корифеїв українського театру Івана Карповича Тобілевича, який відомий під псевдонімом Карпенко-Карого. Ім'ям цього талановитого драматурга, майстра сцени і невтомного організатора українського дожовтневого театру по праву пишаються трудящі нашої республіки.

Виховані на традиції російської та української демократичної літератури і блискучих зразках національного фольклору, зокрема таких його видів, як сатира і гумор, Іван Карпович Тобілевич зумів піднятися як драматург і артист на неосяжну височину. Його комедії, драми, трагедії, і водевілі ввійшли в золотий фонд драматургії.

Іван Карпович Тобілевич народився 29 вересня 1845 року в селі Арсенівці, Бобринського повіту, на Херсонщині (нині Кіровоградщина) в родині управителя поміщицького маєтку. Малоосвічені батьки майбутнього письменника були досить далекі від театру. Але, незважаючи на це, із сім'ї, крім Івана Карповича, вийшло ще троє талановитих майстрів сцени — брати Микола і Панас та сестра Марія. Вони обрали собі прізвища Садовський, Саксганський і Барілотті.

(До 115-річчя з дня народження)

Освіту Іван Тобілевич здобув у Бобринській повітовій школі. Мрія про навчання у гімназії й університеті відпала сама собою через важкі умови життя: коли хлопцеві минуло 14 років, батько влаштував сина на роботу канцеляристом.

Не по душі була енергійному юнакові канцелярищина. Його тягло до театру. Незабаром він вступає до аматорського гуртка. Десять років зіграв Іван Карпович у п'єсах українських, російських і зарубіжних драматургів.

Любов до театру породила в Тобілевича нестерпне прагнення поспробувати свої сили в драматургії. І спроба ці виявилася досить вдалим. У 1883 році Іван Карпович написав свою першу п'єсу «Бурлака», яка з великим успіхом пройшла на сцені. В цьому творі драматург показує класову боротьбу на селі, розвінчує хвалебне «визволення» селян у 1861 році.

Визначний успіх п'єси «Бурлака» окрипив Тобілевича на нові творчі спроби. Він пише «Підпанки», збирає матеріал для інших творів. Та через цензурні утиски написання п'єс на певний час довелося припинити. Тобілевича звільнили з роботи як неблагонадійного і встановили за ним гласний

нагляд на три роки. На цей час Іван Карпович, щоб уникнути переслідування поліції, вирішив виїхати до міста Новочеркаська.

Хоч і тяжким було життя драматурга в Новочеркаську, але там він написав відомі п'єси «Безталанна», «Бондарівна», «Розумний і дурень», «Наймичка» і «Мартин Боруля». Поява цих творів ще переконливіше свідчила, що в особі Івана Тобілевича в українській літературі з'явився новий талановитий письменник. Крім хвилюючих драм з життя селян («Безталанна», «Наймичка»), драматург створив класичну комедію «Мартин Боруля», в якій висміяв гонимі за дворянськими привілеями і бездіяльність чиновників.

Наступні комедії «Сто тисяч», «Хазяїн», «Суєта», «Життєве море» — це цілий етап в історії української драматургії другої половини XIX століття. Темі всіх цих творів підказані автором самим життям. Спостерігаючи бурхливий розвиток капіталізму і появу на селі хитрого «хазяйчика», який для свого збагачення душив сільську голоду, наче павук мух, письменник не міг не створити, за його власним висловом, «злої сатири на чоловічу любов до стягання».

Та не тільки сучасні події цікавили драматурга. Він звертався й до історії. На матеріалах минулого Тобілевич написав п'єси «Сава Чалий», «Гандзя», «Лиха іскра поле спалить», «Паливода XVIII століття» та інші.

Помер Тобілевич 15 вересня 1907 року в Берліні, куди він їздив лікуватися від важкої хвороби. Тіло його перевезено на Україну і поховано поблизу хутора Надії.

Драматургічна спадщина І. К. Тобілевича велика і різнобічна. В своїх п'єсах він змалював хвилюючі картини життя різних шарів села і міста, звертався і до героїчної історії України. Цікаві своїм змістом, написані добірною народною мовою твори Тобілевича і зараз є окрасою репертуару радянського театру.

Д. БІЛЕЦЬКИЙ,
кандидат філологічних наук.

У спортсменів ДТСААФ

Пам'яті героїв
«Молодої гвардії»

Із Краснодону повернулася збірна команда спортсменів - мотогогонщиків нашої області, яка брала участь у мотоциклетному кросі на першість УРСР. Змагання було присвячене пам'яті героїв «Молодої

гвардії». У гострій спортивній боротьбі на трасі в 60 кілометрів наші спортсмени, випередивши сильні команди Києва, Харкова та Львова, зайняли друге місце. Їх нагороджено пам'ятним вишлем Державного музею «Молодої гвардії» і Дипломом республіканської федерації автоспорту.

А. ФРАНЦУЗАН.

Заслуга
комсомольського
комітету

ДОБРЕ налагоджена об'єднано-масова робота серед робітників Знам'янського кондукторського резерву. Тут регулярно працюють гуртки з технічних видів спорту, читаються лекції, проводяться змагання. Кожний молодий залізничник в членом ДТСААФ.

М. КІТРАР.

Автомотопробіг
закінчено

З КРИМУ повернулася колгоспницька артілі імені Сталіна, Маловисіківського району. За час подорожі спортсмени побували у дтсаафівців Миколаєва, Херсона, Каховки, Сімферополя, Севастополя, Ялти, Алчуги, Бахчисарая та Джанкою.

В. КИЗІЛЬ.

Люблять і поважають колгоспницьку артілі «Рассвет», Бобринського району, Валентину Лашкул. Після закінчення семірички вона вже четвертий рік працює тут листоношею і добре справляється з своїми обов'язками. Вона організує передплату газет та журналів на 1961 рік серед трудящих села.

На знімку: Валентина ЛАШКУЛ.

Могло бути краще

Шість команд — представники Київської, Львівської, Одеської, Луганської, Кіровоградської областей та міста Києва — переможці зональних ігор брали участь у фінальних змаганнях першості України з футболу серед юнаків. Колектив Кіровоградщини, який в основному був укомплектований юніми спортсменами дитячої школи при команді майстрів класу «Б» «Зірка», завдав поразки львів'янам з рахунком — 2:1, спортсменам Київської області — 1:0, зіграв внічию з одеситами — 1:1 і зазнав поразки від луганців та команди м. Києва.

Команда нашої області зайняла четверте місце після киян, луганців і одеситів. Результати могли б бути кращими, якби обласна рада Союзу спортивних товариств і організації з усією відповідальністю поставилися до укомплектування команди.

В. ТВЕРДОСТУП.

На XV сесії Генеральної Асамблеї ООН

26 вересня на засіданні сесії Генеральної Асамблеї ООН тривала загальна політична дискусія.

На початку пленарного засідання генеральний секретар ООН Д. Хаммаршельд зробив заяву у відповідь на гостру критику його діяльності щодо Конго.

Потім слово надається главі чехословацької делегації президенту Чехословацької Соціалістичної Республіки Антоніну Новотному. Його поява на трибуні зустрічається тривалими оплесками.

У своєму виступі А. Новотний підтримав висунуті на сесії главою Радянського уряду М. С. Хрущовим пропозиції про надання незалежності колоніальним країнам і народам, про загальне і повне роззброєння. А. Новотний засудив нечуване рішення уряду Сполучених Штатів Америки, на підставі якого обмежено пересування Голови Ради Міністрів СРСР М. С. Хру-

(ТАРС).

Редантоп П. МАРЧЕНКО.

Син землі

I.

Я зійшов на тихий полустанку
І землі вклонився шанобливо.
Привітався до дівчини-смулянки
Поглядом ласкавим і щасливим.
Понад лісом,

що ген-ген чорніє,
Шлях мене, петляючи, повів
У поля, до хутора Надія,
Де колись Карпенко-Карий жив.

II.

Славен краю, тополиний краю!..
Там цілує вітер дику рожу,
Шумовиння молодого гаю
Серце і хвилює, і тривожить,
Мов вали морські, — хлібів покоси
Та ставки дрімлюють у долині,
Де рибаки, підлітки курносі,
Розставляють ятері в вершині.
Через річку

по кленовім мості
Люди йдуть привітні і веселі.
Надвечір'я...

Люди йдуть у гості,

І гримлять музикою оселі.
Але хто згада про дні похмурі —
Про лихе минуле цього краю?
Може ти, столітній дубе, знаєш,
Що гіллям своїм спиняєш бурі?

III.

Росла свиріпа та кукіль,
Бували врожаї, як море.
Панам то — радість, черні-білі;
За власну працю біль і горе.
Чорніш землі...

Як ті воли,
Для інших надривали жили.
Мужичькі руки все робили,
А багачі собі жили!
Синіли простори без меж —
Угідда нелюда Калитки.
... Малий Іванко думав теж:
«В панів таке багатство звідки?»
Він чув:

стогаляли орачі,
Ножі гострили, може, — рала...
І рідна мати уночі
Сльозу гарячу утирала.
О, як же їй не лати сліз?..
Вона кріпачка, світом нудить.
Її засватав і привіз
Той, що в панах спогорда ходить.
Тож син Іванко — паненя...
Та хлопцю ймення те печує!
Серед ровесників шодня,
Коли і він м'яча ганя,
Воно його ганьбою мучить.

IV.

Косогір. Сіножать. Річка Вись...
Тут він мріяв про щастя колись,
Мати сина учила пісень,
Маги знала: настане той день, —

Уривок з поеми «Карпенко-Карий»

І пісні переллються у спів,
І зійдуть, ніби щедрий засів.
Розкажи, розкажи, річко Вись,
Як про щастя він мріяв колись.

V.

Він писарчук... Йому сімнадцять літ,
У місті він, де «скака повітова»:
Але звучить у серці грізна мова —
Він правду людям буде говорить.
Недаром же зростає на тій землі,
Що хлібороби потом оросили.
Її загар — у нього на чолі,
Вона йому дає наснагу й сили.
... Рясніють п'єс відточені слова
Про трударів, про бідного бурлаку.
Кріпаччина правдиво ожива,
І лине заклик: «Пана — на гілляку!»
Він — син землі.

Священна лють і гнів.
Напоюють його слова гарячі,
Щоб осміяв калиток-глитів, —
Нехай же світ цих павуків побачить!

VI.

Наймичка Харитя — безталанна.
Скільки зустрічав таких дівчат!..
Очі відвернути б і мовчати,
Та душа вразлива у Івана.
... В небі журавлині ключі,
Шепче над віком про щось солома.
А йому згадалися орачі,
Він і про Харитю уночі
Не одну вже думу передумав.
І дрімота в закутки тіка,
Сірий морок та сиві квиління...
Доле наша, долечко гірка,
У лахмітті ходиш попідтинню!
Де те сонце, де вишневий півіт,
Райдуги-веселки понад гаєм?
Світ великий...

Але що за світ,
Як у ньому щастя, бач, немає!
І писав.

Аж поки у вікні
Не зарожезило хмури небо.
Думки неспокійні і сумні
Все про тебе, чорний люд, про тебе!

VII.

Зажурено шумить осінній сад,
Його вбилили наморозки сиві,
І Бобринець, і Єлисаветград
Льшились десь, як віхи мерехтливі.
Там друзі в нього...

Кропивницький там,
І Заньковецька, і брати-актори.
А серця не поділиш пополам:
Воно із ними — в радості і горі.
Четвертий рік не бачились вони;
Як відгомін, звідтіля приходять вісті.

...Новочеркаське небо ген над ним;
Карпенко-Карий — в'язень в цьому місті.